

Sygn. akt III AUa 1415/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2019 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Irena Różańska-Dorosz /spr./

Sędziowie: SSA Robert Kuczyński

SSA Grażyna Szyburska-Walczak

Protokolant: Katarzyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2019 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy R. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o składki na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 3 października 2018 r. sygn. akt V U 981/17

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Legnicy zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 5 grudnia 2017 r. w ten sposób, iż ustalił, że wnioskodawca R. J. nie posiada zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne za luty 2017 r. w kwocie 289,12 zł.

Rozstrzygnięcie to oparł Sąd Okręgowy na następujących ustaleniach faktycznych:

R. J. od dnia 12 listopada 2004 r. ma ustalone prawo do emerytury na podstawie decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. dnia 16 listopada 2004 r. Decyzją z dnia 1 marca 2016 r. organ rentowy dokonał waloryzacji emerytury wnioskodawcy ustalając jej wysokość na kwotę brutto 1.718,56 zł (netto 1.433,89 zł). Kolejną decyzją od dnia 1 marca 2017 r. zwaloryzowano świadczenie wnioskodawcy ustalając kwotę brutto 1.728,56 zł.

Wnioskodawca prowadził działalność handlowo-usługową od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia 30 czerwca 2017 r. podlegającą rozliczeniu na zasadach ogólnych. W dniu 21 stycznia 2017 r. R. J. wystawił fakturę nr (...) na kwotę 200 zł za wykonaną usługę - naprawę rzeźby sakralnej z piaskowca.

W roku 2017 r. nie odnotowano we właściwym miejscowo Urzędzie Skarbowym zeznania podatkowego złożonego przez płatnika składek. Za 2017 r. odnotowano jedynie dokument od płatnika składek ZUS O/L. o wysokości dochodu z emerytury za w/w rok podatkowy w łącznej wysokości 20.722,72 zł.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2017.1778) - płatnik składek obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczyć, potrącić z dochodów ubezpieczonego, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Zatem tytułem do opłacania składki na ubezpieczenia zdrowotne była dla R. J. działalność gospodarza prowadzona w okresie od 17 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. Jednakże osoba prowadząca działalność gospodarczą - będąca emerytem, a do kręgu tych ubezpieczonych zaliczał się w styczniu 2017 r. wnioskodawca - nie opłaca składki na ubezpieczenia zdrowotne po spełnieniu określonych warunków.

Składka na ubezpieczenia zdrowotne nie jest opłacana z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przez osobę, której świadczenie emerytalne nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia w przypadku, gdy osoba ta uzyskała przychody z działalności gospodarczej nie przekraczające miesięcznie kwoty najniższej emerytury lub opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Wnioskodawca - jak wynika z ustaleń faktycznych działalność gospodarczą rozliczał, płacąc podatek dochodowy na zasadach ogólnych, a nie w formie karty podatkowej. Z akt ubezpieczeniowych wynika, że w styczniu 2017 r. świadczenie emerytalne wnioskodawcy nie przekraczało miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r. (Dz.U.2016.1456) od dnia 1 stycznia 2017 r. ustalono minimalne wynagrodzenie za pracę w wysokości 2.000 zł.

Tymczasem w styczniu 2017 r. wysokość emerytury wnioskodawcy wynosiła brutto 1.718,56 zł, a zatem była niższa od minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r.

Ponadto dochód jaki wnioskodawca osiągnął w dniu 21 stycznia 2017 r., który udokumentował wypełniając tym samym ciężar dowodu z art. 6 k.c. - jest niższy od miesięcznej kwoty najniższej emerytury. Z faktury nr (...) z dnia 21 stycznia 2017 r. wynika, że z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w styczniu 2017 r. wnioskodawca osiągnął przychód w wysokości 200 zł (k. 35 a.s.), a najniższa emerytura w okresie od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2017 r. wynosiła 882,56 zł.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że po stronie wnioskodawcy - jako emeryta - zostały spełnione wszystkie warunki zwalniające go z obowiązku opłacenia składki na ubezpieczenia zdrowotne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacja strona pozwana zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 224 oraz 232 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodów mających na celu wyjaśnienie, jakie przychody z działalności gospodarczej uzyskał wnioskodawca za luty 2017 r., mimo, że w świetle zaskarżonej decyzji organu rentowego przeprowadzenie dowodów na powyższą okoliczność było konieczne, a ich nieprzeprowadzenie doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy,
2. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 82 ust. 8 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j.:Dz.U.2018.1510 ze zm.) przez uznanie,

że wnioskodawca nie posiada zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za luty 2017 r. w kwocie 289,12 zł w sytuacji, gdy nie zostało ustalone, jakie przychody z działalności gospodarczej odwołujący się uzyskał za wymieniony miesiąc.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja strony pozwanej jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, a swe ustalenia oparł na należyście i wnikliwie zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena, wbrew zarzutom apelacji, nie może być uznana za dowolną w okolicznościach sprawy. Sąd pierwszej instancji wywiódł bowiem prawidłowe wnioski z poprawnie dokonanej analizy dowodów stanowiących podstawę rozstrzygnięcia i dokonał prawidłowej analizy przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Stąd też Sąd Apelacyjny ustalenia tego Sądu w całości uznał i przyjął jako własne.

Spór w sprawie sprowadzał się do ustalenia czy wnioskodawca, będący emerytem, w okresie prowadzenia działalności gospodarczej od 17 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. był obowiązany do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne z obu tytułów podlegania ubezpieczeniom.

Zgodnie z art. 66 ust. 1. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają:

1) osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są m.in.:

c) osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Prowadzący zatem pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają, co do zasady obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu. Temu ubezpieczeniu obowiązkowo podlegają również stosowanie do art. 66 ust. 1 pkt 16 tej samej ustawy osoby pobierające emeryturę lub rentę. Wnioskodawca posiadał zatem 2 tytuły do objęcia go obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, co uzasadniało rozważenie czy w przypadku zbiegu tytułów do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego podlega on ubezpieczeniu z obu tych tytułów.

Zasadą w takim przypadku w świetle art. 82. ust. 1. cyt. ustawy jest to, że gdy ubezpieczony uzyskuje przychody z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1, składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest z każdego z tych tytułów odrębnie.

Wyjątek od tej zasady wprowadza ust. 8 art. 82 cyt. ustawy, w myśl którego to przepisu składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę, której świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy osoba ta:

- 1) uzyskuje dodatkowe przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury lub
- 2) opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Właśnie pod kątem przewidzianego w tym przepisie zwolnienia ze składki na ubezpieczenie zdrowotne Sąd Okręgowy badał zasadność odwołania słusznie uznając, iż za okres objęty zaskarżoną decyzją takie zwolnienie wnioskodawcy przysługiwało.

Skoro jak wskazał Sąd Okręgowy, wnioskodawca nie rozliczał się z podatku dochodowego w formie karty podatkowej to zwolnienie go ze składek w spornym okresie uzależnione było od spełnienia dwóch przesłanek. Po pierwsze, jego świadczenie emerytalne nie mogło przekraczać miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia i ten warunek w świetle prawidłowych ustaleń Sądu pierwszej instancji odwołujący się spełniał. Po drugie przychody z działalności gospodarczej nie mogły przekraczać miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury - i ten warunek, jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy wnioskodawca w miesiącu objętym zaskarżoną decyzją spełnił.

Z zebranego materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że emerytura wnioskodawcy w spornym okresie była wypłacana w wysokości niższej niż minimalne wynagrodzenie, które od 1 stycznia 2017 r. wynosiło 2.000 zł, a emerytura w okresie od stycznia 2017 r. do lutego 2017 r. wynosiła brutto 1.718,56 zł, a od marca 2017 r. brutto 1.728,56 zł. Z kolei z faktury nr (...) z dnia 21 stycznia 2017 r. wynika, że z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w styczniu 2017 r. wnioskodawca osiągnął przychód w wysokości 200 zł (k. 35 a.s.), a najniższa emerytura w okresie od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2017 r. wynosiła 882,56 zł. Porównanie wysokości emerytury z kwotą minimalnego wynagrodzenia prowadzi do konkluzji, że w okresie od stycznia 2017 r. do lutego 2017 r. wnioskodawca nie miał obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Wbrew twierdzeniom apelacji, słusznie Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawca w całym okresie prowadzenia działalności gospodarczej od 17 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. osiągnął jedyny dochód w kwocie 200 zł, a zatem nie miał obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności.

W ocenie Sądu Apelacyjnego to rzeczą organu rentowego, zgodnie z art. 6 k.c. było udowodnienie, że wnioskodawca osiągnął dochód obligujący go do opłacenia składki zdrowotnej. Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Jeżeli materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych w myśl twierdzeń jednej ze stron, sąd musi wyciągnąć negatywne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. W ocenie Sądu Apelacyjnego, należy to rozumieć w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia. Innymi słowy, jeżeli strona pozwana nie wykazała faktu osiągnięcia dochodu przez wnioskodawcę w lutym 2017 r. w sposób pewny i niebudzący wątpliwości, to jej stanowisko nie mogło zostać uwzględnione.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSA Robert Kuczyński SSA Irena Różańska-Dorosz SSA Grażyna Szyburska-Walczak

R.S.